

PROJECTE EDUCATIU

PICA-SO

A PARTIR DE 2 ANYS

DOSSIER PEDAGÒGIC

© May Circus

L'AUDITORI

Continguts: Jèssica Pérez Moreno
Il·lustració de portada: Carmen Queralt
Direcció musical: Dani Espasa
Direcció escènica: Enrique Cabrera

Índex

Concert

Presentació

Indicacions generals “L’escola va a l’Auditori”
Presentació del concert i del repertori

Participació

Abans del concert
Durant el concert

Fitxa tècnica

Repertori i fitxa tècnica

Professorat

Propostes didàctiques

Currículum
Propostes didàctiques

Per saber-ne més

Una mica de...

Què vol dir escoltar

Què vol dir escoltar

Materials

Materials del concert editats

Programa de mà
Material audiovisual

Enllaços

Enllaços relacionats

A més a més

Altres materials

Concert

Presentació

Indicacions generals: “L’escola va a l’Auditori”

L’Auditori amb el Cicle de Concerts “L’escola va a l’Auditori” aproxima la música, en els seus diferents estils i gèneres, a la vegada que facilita l’observació en directe dels instruments musicals i de la seva interpretació.

Portar els nens i les nenes als concerts és educar-los a través de l’art, obrir-los-hi nous horitzons perquè puguin sentir els seus sentiments i els pensaments.

Els concerts que proposem són concerts on només hi ha música, amb intèrprets amb un alt nivell d’interpretació i comunicació, i on, adequat a l’edat de l’alumnat, es juga amb petits elements escènics coordinats per un professional de la direcció escènica.

Concert Presentació

Presentació del concert i del repertori

Pica-so és un concert del Servei Educatiu de L'Auditori. Està dissenyat i creat per a un públic infantil de tres a vuit anys. Tant el repertori com la instrumentació ens volen endinsar en l'univers musical de **Pablo Picasso**, un artista espanyol reconegut internacionalment. Al llarg del concert escoltarem obres que recreen diversos ambients relacionats amb la vida i l'entorn artístic del pintor: visitarem la seva terra natal, Màlaga; ens traslladarem a la Barcelona modernista, especialment al cercle dels Quatre Gats; viatjarem al París dels ballets russos i la música de cabaret, i farem parada al sud de França, amb una forta presència de la sardana, una música que va encisar l'artista. Les obres seleccionades no es presenten cronològicament sinó que tenen una vinculació més menys directa amb Picasso. Al llarg de la proposta didàctica anirem compartint la justificació històrica de cada obra i el vincle establert amb l'artista.

La direcció musical del concert és a càrrec de **Dani Espasa**, que també toca el piano i l'acordió. Els altres integrants de la formació musical són: **Ana Fernández**, al violí i la veu; **Pau Figueres** a la guitarra, la mandolina i el piano 2, i **Xavi Castillo**, al clarinet i el clarinet baix.

Enrique Cabrera és el responsable de la direcció escènica. El joc de les llums, el moviment coordinat dels músics, el vestuari i l'escenografia es complementen amb l'aportació de la ballarina **Olga Lladó**. De ben segur que aquesta proposta farà gaudir a petits i grans.

Amb la finalitat de completar l'experiència que suposa l'assistència al concert i de relacionar el món pictòric i musical de l'artista, hem buscat la col·laboració del **Museu Picasso de Barcelona**: el seu Servei Educatiu ha organitzat una visita guiada per als alumnes de 1r i 2n de primària. Ens ofereixen un recorregut per les obres del museu que tenen vinculació amb el repertori del concert.

En col·laboració amb

	Obra	Autor i any de composició	Explicació breu de l'obra i del vincle amb Picasso
1 	«Danza de la molinera», d' <i>El sombrero de tres picos</i>	Manuel de Falla (1919)	<i>El sombrero de tres picos</i> és un ballet amb música de Falla basat en una novel·la de Pedro Antonio de Alarcón. Picasso va dissenyar els decorats i el vestuari per a la seva posada en escena.
2 	«Nana», de <i>Siete canciones populares</i>	Manuel de Falla (1914)	«Nana» –tot i el decalatge cronològic ja que Falla la va compondre el 1914, quan Picasso tenia trenta-tres anys– vol endinsar-nos en l'ambient sonor de la infància de l'artista. Es tracta d'una invenció del compositor basada en el folklore andalús. La veu i la guitarra ens conviden a descansar.
3 	<i>Guajiras de Lucía</i>	Paco de Lucía (1971)	Un tema, de lluïment de l'instrument i l'instrumentista, que es relaciona amb Picasso per dos motius: d'una banda la guitarra és un instrument que sovint apareix representat a l'obra pictòrica de l'artista; de l'altra, el timbre de l'instrument i l'estil de l'obra ens evocuen l'ambient sonor de la terra natal de Picasso.
4 	<i>Danza española núm. 2</i>	Enric Granados (1883?)	Aquesta peça fa referència a l'etapa de Picasso a Barcelona. Se sap que assistia a les vetllades musicals als Quatre Gats, on, entre d'altres músics catalans, hi havia el jove Enric Granados.
5 	<i>Tango</i>	Isaac Albéniz (1890)	Albéniz i Picasso també van ser contemporanis i van coincidir a les vetllades musicals dels Quatre Gats. Aquesta peça vol endinsar-nos en el repertori d'aquella època.
6 	<i>El ball de Sant Ferriol</i>	Popular catalana	Aquesta dansa té la mateixa tonada que la versió original de <i>El ball del Tururut</i> , un ball que tancava els espectacles de putxinel·lis als Quatre Gats. És per aquest motiu que l'hem escollida com a peça participativa del concert. Ens vol mostrar l'ambient sonor d'aquest esdeveniment tan característic de l'època i que segur que el mateix Picasso va poder viure.
7 	<i>Ojos verdes</i>	Rafael de León, Manuel Quiroga i Salvador Valverde (1937)	<i>Ojos verdes</i> és una dels cuplets més famoses del poeta Rafael de León, integrant de la Generació del 27, escrit en col·laboració amb Salvador Valverde i amb música de Manuel Quiroga. Es creu que el va estrenar al Paral·lel de Barcelona la cupletista Blanquita Suárez, a qui Picasso va retratar en un quadre que es troba al Museu Picasso de Barcelona. Com a gairebé tots els cuplets, la lletra té una segona lectura. Podria ser que l'autor s'hagués inspirat en el poema «Romance sonámbulo» de Federico García Lorca.

	Obra	Autor i any de composició	Explicació breu de l'obra i del vincle amb Picasso
8 	<i>Vixen's Dream</i>	Clifton Worsley (1920?)	Clifton Worsley (pseudònim de Pere Astort) va ser un compositor català contemporani de Picasso. Va triomfar per la composició de valsos anomenats «Valsos Boston», estil importat dels Estats Units. Aquesta peça ens vol endinsar en l'ambient de la música de cafè i cabaret de la Barcelona modernista.
9 	<i>Sonata per a clarinet. III Allegro con fuoco.</i>	Francis Poulenc (1962)	Poulenc i Picasso van coincidir a París. Els va presentar Misia Sert, una figura de renom de la societat parisenca del moment, mecenes de les arts i model d'alguns pintors de l'època, com Renoir.
10 	<i>Minyoneta (Souvenir de Figueres)</i>	Deodat de Severac (1912)	Severac i Picasso van coincidir a París i a Ceret. L'artista va ser un gran admirador del músic. El fascinava el món de la sardana i els instruments de la cobla, que va representar en molts dels seus quadres. Picasso va pintar una caricatura de Severac per a l'exposició de 1951 en honor al compositor al Museu d'art de Ceret. Aquesta sardana va ser composta al 1912 per a piano i violí.
11 	<i>Sonata en Do. III Sardana</i>	Juli Garreta (1923)	Juli Garreta, originari de Sant Feliu de Guíxols, és considerat com un dels compositors sardanistes més eminentes. Va ser amic de Pau Casals i contemporani de Picasso. El 1924 Ígor Stravinski va sentir una de les seves obres a l'Ateneu de Barcelona i en va quedar meravellat.
12 	<i>Pulcinella - Suite italienne</i>	Ígor Stravinski (1933)	Aquesta versió per a violí i piano que va arranjar el mateix compositor el 1933 està inspirada en el ballet original estrenat el 1920 a l'òpera de París. Es tracta d'una obra en un sol acte –basada en el personatge de Pulcinella, de la <i>Commedia dell'arte</i> – en la qual Picasso va participar dissenyant tant vestuari com decorats. El ballet original suposa l'entrada de Stravinski en la seva segona etapa compositiva, la neoclàssica.
13 	«Dansa del diable» d' <i>Història d'un soldat</i>	Ígor Stravinski (1918)	Aquesta obra teatral per ser «llegida, tocada i ballada» s'estrena el 1918. El llibret, de Charles-Ferdinand Ramuz, està basat en un conte popular rus en què un soldat dona el seu violí (metàfora de l'ànima) al diable a canvi d'un llibre que prediria el futur. A la peça escollida, el soldat protagonista ha recuperat momentàniament el violí i interpreta una melodia frenètica que fa ballar el diable sense parar, i per tant, no li pot tornar a prendre el violí. Al final, la música fa caure el diable a terra extenuat. Picasso i Stravinski van coincidir a principis del segle vint a París, van tenir una bona amistat i una col·laboració fructífera.

	Obra	Autor i any de composició	Explicació breu de l'obra i del vincle amb Picasso
14 	«Prestidigitateur chinois», de <i>Parade</i>	Erik Satie (1917)	<i>Parade</i> és el títol d'un ballet rus compost per Satie i en el qual Picasso va col·laborar dissenyant els decorats i el vestuari dels ballarins. La trama està inspirada en els entreteniments de l'època: la música de cabaret parisenc i el cinema mut nord-americà. Aquest tema fa referència a l'espectacle de màgia que munta el personatge principal, que és d'origen xinès.
15 	«Acrobates», de <i>Parade</i>	Erik Satie (1917)	La vinculació de Picasso amb l'obra i el compositor s'ha explicat a la peça anterior. Aquesta és el número de ballet en què actuen dos acròbates.
16 	<i>Suite per a violí, clarinet i piano</i> Obertura	Darius Milhaud (1936)	Darius Milhaud va ser un dels músics del famós «Grup dels Sis». Aquesta suite per a violí, clarinet i piano combina ritmes sincopats de jazz, melodies populars, un tango, etc. S'hi nota la influència brasilera, ja que Milhaud va viure dos anys al Brasil.
17 	<i>Le temps des cerises</i>	Antoine Renard (1866)	Una cançó emblemàtica de l'esquerra francesa, que es cantava en aquella època als cabarets de París que freqüentava Picasso.

El repertori del concert el podeu trobar a:

<https://open.spotify.com/user/lauditori/playlist/4dJGlaLOQJPRcXt3faqqif>

<https://youtu.be/VtOZLIUTPfQ> (teaser del concert amb arranjament de Falla)

Concert

Participació

Abans del concert

És important crear lligams amb la música, escoltar-la moltes vegades, deixar que s'endinsi en el cor dels infants. En el dossier, a l'apartat de propostes didàctiques, us donem unes quantes eines pedagògiques per treballar amb els infants les músiques que després escoltaran en directe.

Al concert, hi haurà peces participatives en què els alumnes seran part activa de l'espectacle. És molt convenient que, quan assistiu al concert, les hagueu treballat prèviament amb ells.

Perquè els infants puguin escoltar i observar cal que hi posin atenció. Abans d'anar al concert és important haver treballat aquesta actitud d'escolta atenta, de tranquil·litat i de respecte envers un mateix i els altres, músics i públic.

Durant el concert es demanarà la participació del públic en quatre peces **IMPERDIBLES** que trobareu indicades amb aquesta icona:

	Obra	Tipus de participació
6	<i>El ball de Sant Ferriol.</i> Popular catalana	Cantar <i>El ball de Sant Ferriol.</i>
13	«Dansa del diable» <i>d'Història d'un soldat.</i> Ígor Stravinski	Marcar la pulsació amb dos dits.
16	<i>Suite per a violí, clarinet i piano.</i> Obertura. Darius Milhaud	Marcar l' <i>ostinato</i> amb dos dits sobre el palmell de la mà.
17	<i>Le temps des cerises.</i> Antoine Renard	Dibuixar la melodia amb les dues mans en la primera intervenció de la veu, i marcar la pulsació amb un company durant les següents intervencions (percussió corporal o picant de mans per parelles).

Concert

Participació

Durant el concert

Cada vegada que assistim a un concert amb els alumnes, cal recordar-los les actituds que esperem d'ells durant el concert i per això és recomanable que els nens i nenes sàpiguen que aniran a un concert de música on s'ha d'escoltar i no parlar.

Els professionals que actuen, la resta de públic i l'espai que ens acull es mereixen el nostre respecte i no hi pot haver interrupcions de cap tipus, ja que els músics estan treballant i necessiten concentrar-se.

Cal recordar-los també que visitaran un espai únic com és l'Auditori de Barcelona, amb més de 40.000 m² construïts que actualment s'utilitzen per acollir concerts i espectacles de tota mena. També seria bo avisar-los que a les diferents sales de l'Auditori està prohibit menjar i beure, així com abandonar la sala a mitja actuació. Per tant, els alumnes hauran d'utilitzar els espais reservats per a aquestes necessitats abans o després del concert.

Durant el concert el professorat ha de fer-se responsable del grup i prendre les mesures adequades en cada situació per tal de garantir l'audició al conjunt del públic. Seria bo que, abans d'entrar a la sala, el professor creï un ambient de tranquil·litat entre els alumnes i un cop dins la sala vetlli perquè es comportin durant el concert. També seria bo recordar que no s'ha d'acompanyar la música picant de mans, aplaudint o xiulant tret que es demani des de l'escenari (en el cas de les peces participatives).

Un concert sense unes actituds correctes no és educatiu i nosaltres som un servei educatiu. Per això, ens reservem el dret, si cal i d'acord amb el professor de cada grup, de demanar a alguna persona o algun centre que abandoni la sala de concerts si la seva actitud en distorsiona la bona marxa de l'espectacle o en dificulta l'aprofitament a la resta de companys.

Concert

Fitxa tècnica

Repertori i fitxa tècnica

	Durada	Obra	Autor	Elements musicals
1	4'21"	«Danza de la molinera» <i>d'El sombrero de tres picos</i>	Manuel de Falla	Timbre, melodia (lligat – picat), plans sonors – textura.
2	1'22"	«Nana», de <i>Siete canciones populares</i>	Manuel de Falla	Melodia acompanyada, veu femenina, expressivitat.
3	3'22"	<i>Guajiras de Lucía</i>	Paco de Lucía	Timbre (guitarra), melodia, expressivitat.
4	4'39"	<i>Danza española núm. 2</i>	Enric Granados	Melodia i expressivitat.
5	2'24"	<i>Tango</i>	Isaac Albéniz	Estructura (tema que es repeteix), melodia acompanyada, timbre (violí i piano).
6	2'12"	<i>El ball de Sant Ferriol</i>	Popular catalana	Pulsació, estructura (estrofa i tornada).
7	3'15"	<i>Ojos verdes</i>	Rafael de León, Manuel Quiroga i Salvador Valverde	Estructura (estrofa i tornada), melodia acompanyada, expressivitat, context i cultura (el cuplet).
8	3'42"	<i>Vixen's Dream</i>	Clifton Worsley	Pulsació, context i cultura (estil foxtrot).

	Durada	Obra	Autor	Elements musicals
9	3'07"	<i>Sonata per a clarinet</i> III. Allegro con fuoco.	Francis Poulenc	Estructura (repetició temàtica), melodia, pulsació, tempo.
10	2'37"	<i>Minyoneta (Souvenir de Figueras)</i>	Deodat de Severac	Plans sonors, timbre (violí i piano), pulsació, melodia, context i cultura (la sardana).
11	1'47"	<i>Sonata en Do.</i> III. Sardana	Juli Garreta	Melodia, expressivitat, timbre (piano).
12	2'09"	<i>Suite italiana</i> Introducció	Ígor Stravinski	Melodia, estructura (repetició temàtica), pulsació, plans sonors.
13	1'20"	«Dansa del diable», <i>d'Història d'un soldat</i>	Ígor Stravinski	Pulsació, intensitat, plans sonors.
14	1'55"	«Prestidigitateur chinois» de <i>Parade</i>	Erik Satie	Pulsació, melodia, expressivitat.
15	2'41"	«Acrobates», de <i>Parade</i>	Erik Satie	Estructura (repetició temàtica), melodia, pulsació.
16	1'30"	<i>Suite per a violí, clarinet i piano</i> Obertura	Darius Milhaud	Ritme sincopat/ <i>ostinato</i> , melodia acompanyada, acords.
17	3'15"	<i>Le temps des cerises</i>	Antoine Renard	Melodia acompanyada, pulsació, veu humana (masculina a l'àudio i femenina al concert).

Propostes didàctiques

Currículum

EDUCACIÓ INFANTIL

Un enfocament holístic en la preparació del concert *Pica-so*, la mateixa vivència i les activitats posteriors al concert poden incidir en el desenvolupament de totes les capacitats llistades en el decret 181/2008 de 9 de setembre d'ordenació del segon cicle d'educació infantil:

- Progressar en el coneixement i domini del cos, en el moviment i la coordinació, tot adonant-se de les seves possibilitats.
- Assolir progressivament seguretat afectiva i emocional i anar-se formant una imatge positiva d'un mateix i dels altres.
- Adquirir progressivament hàbits bàsics d'autonomia en accions quotidianes, per actuar amb seguretat i eficàcia.
- Pensar, crear, elaborar explicacions i iniciar-se en les habilitats matemàtiques bàsiques.
- Progressar en la comunicació i expressió ajustada als diferents contextos i situacions de comunicació habituals per mitjà dels diversos llenguatges.
- Observar i explorar l'entorn immediat, natural i físic, amb una actitud de curiositat i respecte, i participar, gradualment, en activitats socials i culturals.
- Mostrar iniciativa per afrontar situacions de la vida quotidiana, identificar-ne els perills i aprendre a actuar-hi en conseqüència.
- Conviure en la diversitat, avançant en la relació amb els altres i en la resolució pacífica de conflictes.
- Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que portin cap a una autonomia personal, cap a la col·laboració amb el grup i cap a la integració social.

PRIMER CICLE EDUCACIÓ PRIMÀRIA

D'una banda, les 9 **competències bàsiques** de l'àmbit artístic, on emmarquem l'educació musical, s'agrupen en 3 dimensions:

A) Dimensió perceptiva, comprensiva i valorativa

- Competència 1. Mostrar hàbits de percepció conscient de la realitat visual i sonora de l'entorn natural i cultural.
- Competència 2. Utilitzar elements bàsics dels llenguatges visual, corporal i musical i estratègies per comprendre i apreciar les produccions artístiques.
- Competència 3. Comprendre i valorar elements significatius del patrimoni artístic proper, de Catalunya i d'arreu.
- Competència 4. Comprendre i valorar elements significatius de la contemporaneïtat artística.

B) Dimensió interpretativa i productiva

- Competència 5. Emprar elements bàsics del llenguatge visual amb tècniques i eines artístiques per expressar-se i comunicar-se.
- Competència 6. Interpretar música vocal i instrumental amb els elements i recursos bàsics del llenguatge musical.
- Competència 7. Emprar els elements i recursos bàsics del llenguatge escènic per expressar-se, interpretar i comunicar-se.

C) Dimensió imaginativa i creativa

- Competència 8. Improvisar i crear amb els elements i recursos bàsics dels diferents llenguatges artístics.
- Competència 9. Dissenyar i realitzar projectes i produccions artístiques multidisciplinàries.

D'altra banda, pel que fa als **continguts**, llistarem els utilitzats en l'ordenació curricular de l'etapa d'educació primària, establerta en el Decret 142/2007 per a Música i dansa:

A) Explorar i percebre

- Escolta, exploració i discriminació de sons presents en l'entorn natural, cultural i artístic: elements de l'entorn que produeixen so; sons que es poden produir amb el cos, sons enregistrats. Percepció del so i del silenci, de les diferents qualitats del so i de la seva combinació.
- Exploració dels recursos creatius i expressius de la veu i dels instruments.
- Exploració sensorial de les possibilitats de moviment del cos. Adequació, quan escaigui, del moviment al so i a l'espai.
- Expressió oral d'idees, emocions i experiències que desvetllen les manifestacions culturals i artístiques: audicions, espectacles, festes.
- Interès pel coneixement de cançons i danses tradicionals catalanes i de cançons i danses tradicionals dels països d'on provenen companys i companyes de classe.

- Interès i curiositat per participar i gaudir en les manifestacions artístiques que ofereix l'entorn: audicions, dansa, espectacles, festes tradicionals.
- Comprendre el significat de cançons i danses i la seva relació amb experiències conegudes o imaginades.
- Interès en l'audició de peces instrumentals i vocals de diferents estils i cultures.
- Reconeixement d'instruments musicals i de veus masculines, femenines i infantils en audicions musicals.
- Reconeixement, interpretació i representació gràfica i corporal d'elements musicals.
- Percepció que, a través de la participació i de l'interès, s'arriba a la satisfacció en l'experiència artística

B) Interpretar i crear

- Interpretació de cantarelles, cançons a una veu amb acompanyament o sense i danses tradicionals catalanes, d'altres cultures i d'autor, desenvolupant la tècnica vocal, instrumental i corporal.
- Realització de danses, exercicis corporals i jocs motrius, acompanyats de seqüències sonores, cançons i obres musicals.
- Composició individual i col·lectiva de produccions musicals i coreografies.
- Ús progressiu de materials sonors i instruments convencionals i no convencionals, desenvolupant l'adaptació corporal i musical a les característiques de cadascun d'aquests materials i instruments.
- Incorporació i utilització progressiva de grafies no convencionals (dibuixos, paraules, símbols) i grafies musicals convencionals en la lectura, la interpretació i la creació de partitures senzilles.
- Incorporació i utilització progressiva de la terminologia que s'empra en la pràctica i la vivència de la dansa i la música.
- Valoració de l'atenció i el respecte en les interpretacions i produccions artístiques pròpies i dels altres.

Professorat

Propostes didàctiques

Propostes didàctiques

En aquesta guia trobareu propostes per poder fer el treball previ i posterior a l'assistència al concert *Pica-so*.

Pica-so és un concert que us ofereix endinsar-vos en els ambients musicals de l'artista Pablo Picasso. Sentirem obres dels seus amics compositors, com Ígor Stravinski o Deodat de Severac, de compositors amb els quals va col·laborar amb vestuaris i escenografies per a ballets, com Manuel de Falla, Erik Satie o Darius Milhaud, i altres músics de l'escena musical de l'època dels diferents indrets on va viure, com Enric Granados o Isaac Albéniz (de la Barcelona modernista) o Juli Garreta i Antoine Renard (de París i el sud de França).

De cada proposta se'n destaquen els elements musicals que es treballen i els materials necessaris per fer-la, en cas que en calguin. Les propostes intenten trobar petites variants perquè es puguin fer amb tots els grups d'edat als quals va adreçat aquest concert. No obstant, en trobareu algunes més encertades per als més petits o per als més grans. Us convidem a fer-vos-les vostres i a variar i adequar allò que sigui necessari per ajustar-les a la vostra realitat a l'aula.

Al llarg del dossier també trobareu un seguit d'imatges d'obres de Pablo Picasso (quadres, decorats, fotografies...). En la mesura del possible són obres que pertanyen a la col·lecció del **Museu Picasso de Barcelona**. D'aquesta manera de manera us convidem a treballar aquest concert tant des del punt de vista musical com plàstic.

A continuació trobareu les propostes didàctiques de cada obra.

Bona música!

Llegenda de les icones

activitat imperdible (no us la perdeu!)

Enllaç a una música

Enllaç a un vídeo

Referència a una imatge

Referència a una partitura o musicograma

Referència a un text, a un llibre, a la lletra d'una cançó...

Altres. Calaix de sastre

1. «Danza de la molinera», d'*El sombrero de tres picos* MANUEL DE FALLA

El sombrero de tres picos (també conegut com *El tricornio*) és un ballet amb música de Manuel de Falla i basat en la novel·la homònima de Pedro Antonio de Alarcón. Picasso en va dissenyar els decorats i el vestuari (consulteu l'apartat «Enllaços»).

Després de *Parade* (1917), aquesta és la segona obra que Picasso fa per al teatre. L'artista torna a col·laborar amb el coreògraf Léonide Massine i amb la companyia dels Ballets Russos de Serguei Diàghilev.

- **Elements musicals:** timbre, melodia (lligat – picat), plans sonors – textura.

- **Materials:** paper d'embalar, pintures i pinzells (també podem fer servir ceres o guixos).

- **Proposta inicial:** preparem el paper d'embalar i les pintures. Tan bon punt comença a sonar la música, la dibuixem, la plasmem plàsticament. Estem atents a la melodia, si sona lligada, picada, amb sons llargs o curts, etc. Podem també esbrinar quin és l'instrument protagonista i seguir un codi de colors per a cadascun. (Ens mostrarem flexibles a les capacitats de cada infant o grup d'edat). La idea és fer-nos el nostre musicograma. Com que és una obra llarga, podem fer grups de quatre o cinc infants a cada retall de paper d'embalar i canviar qui dibuixa la música cada minut, per exemple.

Podem fer servir altres suports per representar la música, com per exemple el terra del pati, dibuixant-hi amb guixos, o en altres espais exteriors.

Una vegada tinguem els musicogrames acabats, podem parlar sobre com és aquesta música. Molt probablement les descobertes conjuntes ens portin a voler millorar la grafia i tornar a fer una altra proposta, fins a arribar a fer-ne de molt fidels al que sona.

Decorat i vestuari de *El Sombrero de tres picos*.

2. «Nana», de *Siete canciones populares*

MANUEL DE FALLA

Tot i el decalatge cronològic –Falla la va compondre el 1914, quan Picasso tenia trenta-tres anys- aquesta obra vol endinsar-nos en l'ambient sonor de la infància de l'artista. Es tracta d'una invenció del compositor basada en el folklore andalús. La veu i la guitarra, ens conviden a descansar.

- **Elements musicals:** melodia acompanyada, veu femenina, expressivitat.

- **Materials:** plomes, mocadors suaus, pilotes toves, nines.

- **Proposta:** escollim aquesta obra com a música per descansar. Intentem aprofitar els moments tranquils de la rutina diària per escoltar-la. Algunes idees per acompanyar l'audició: Amb els més petits, agafem les nines que tinguem a mà i les bressolem. Els fem carícies. També, alhora, el mestre pot agafar cada vegada un infant, fer veure que és la seva nina, i fer-lo gaudir d'aquest moment de comunicació musical tan íntim.

Ens podem posar per parelles i triar amb quin material volem que el company ens faci un massatge. Escoltarem la peça dues vegades per poder intercanviar els rols.

Ens podem estirar tots a terra i triar dos o tres massatgistes que passaran a fer els massatges a la resta de grup.

3. *Guajiras de Lucía*

PACO DE LUCÍA

Un tema de llüïment de l'instrument i l'instrumentista, que es relaciona amb Picasso per dos motius: d'una banda la guitarra és un instrument que sovint apareix representat a l'obra pictòrica de l'artista; de l'altra, el timbre de l'instrument i l'estil de l'obra ens evocuen l'ambient sonor de la terra natal de Picasso.

- **Elements musicals**: timbre (guitarra), melodia, expressivitat.
- **Materials**: visionat d'un [vídeo del Pau Figueres en concert](#)
- **Proposta inicial**: presentació de l'instrument i l'instrumentista, Pau Figueres, a partir del visionat del vídeo. Una vegada haguem gaudit de la interpretació podem:
 - I) Conversar sobre el que hem vist (tant a nivell de tècnica de l'instrument, com de sensacions que ens ha provocat, com de sensacions que deu tenir el músic, etc.).
 - II) Portar una o diverses guitarres a l'aula perquè els infants puguin experimentar i fer les seves creacions.

Pablo Picasso

La guitarra

Oli sobre tela (1919)

SPC55.1990

MOMA

4. *Danza española núm. 2* ENRIC GRANADOS

“Els Quatre Gats” es va inaugurar l’any 1897 al carrer Montsió, en un local situat en un edifici de l’arquitecte Puig i Cadafalch. Seguint el model del famós cabaret parisenc *Le Chat Noir*, esdevingué el centre irradiador d’un model cultural alternatiu dedicat a incentivar i estimular la llibertat i la creativitat artística. L’espai va aplegar, durant els seus sis anys de funcionament, tot tipus d’activitats de caire popular –espectacles d’ombres xineses, titelles, combats de boxa- i també artístic.

El regentava Pere Romeu, i el recolzaven ideològica i econòmicament Ramon Casas i Santiago Rusiñol. Pels Quatre Gats hi van passar destacats artistes de la Barcelona modernista: músics com Isaac Albéniz, Enric Granados i Lluís Millet; arquitectes com Antoni Gaudí; dibuixants com Ricard Opisso i pintors com Isidre Nonell, Miquel Utrillo i els mateixos Casas i Rusiñol.

L’any 1899, amb 17 anys, Picasso va començar a freqüentar el local, i hi va realitzar la seva primera exposició. També va dissenyar el menú.

Aquesta peça fa referència a l’etapa de Picasso a Barcelona. Se sap que assistia a les vetllades musicals que s’organitzaven als Quatre Gats on, segurament, va coincidir amb el jove Enric Granados.

- **Elements musicals:** melodia i expressivitat.

- **Materials:** contes –recomanem: Pampoude, Pauline Un circ fantàstic: Picasso. Edhasa. Barcelona, 1986. Imatges d’algunes de les obres de Picasso.

- **Proposta inicial:** les característiques d’aquesta obra ens permeten fer-la servir en un moment de la rutina en què necessitem descansar. Per facilitar-lo, podem fer servir els materials i les estratègies que hem presentat a la proposta de Falla.

- I) Una altra possibilitat és aprofitar l’atmosfera que crea aquesta música per explicar contes. Cal que les històries que triem siguin adients per explicar amb aquest ambient màgic, de misteri, d’onades, de tranquil·litat.
- II) Amb els infants més grans, podem explicar històries inventades fent-ne un treball previ. La proposta consisteix a seleccionar unes quantes de les obres de Picasso i plastificar-les. Les repartim o deixem que les triïn, i els donem un temps perquè creïn una història al voltant de cada obra. Mentre sona l’obra de Granados, cadascun dels grups explica la seva història a la resta.

Tant si triem la proposta I com la II (com la inicial), hem de calcular que puguem sentir l'obra completa.

Ramon Casas
Retrat d'Enric Granados
Dibuix (c. 1897-1899)
027628-D
MNAC

Ramon Casas
Retrat de Pablo Picasso
Dibuix (c. 1900)
027264-D
MNAC

Pablo Picasso

Imprès del menú dels Quatre Gats

Paper imprès. (1899 - 1900)

MPB 110.995

Museu Picasso de Barcelona

5. *Tango*

ISAAC ALBÉNIZ

Com en la peça anterior de Falla, Isaac Albéniz i Picasso també van ser contemporanis i van coincidir a les vetllades musicals dels Quatre Gats. Aquesta peça vol endinsar-nos en el repertori d'aquella època.

- **Elements musicals:** estructura (tema que es repeteix), melodia acompanyada, timbre (violí i piano).
- **Materials:** una tela gran (preferiblement més llarga que ampla i de color blau), dos vaixells diferents (poden ser imatges o els podem fer amb paper maixé o papiroflèxia), peixets de goma lligats amb un cordill, estrelles lligades amb un cordill.
- **Proposta inicial:** Drets, agafem la tela pels costats més llargs en dues fileres enfrontades.

Inici	Estem quiets.
0:03	Movem els braços d'un costat a l'altre fent que la tela simuli les onades del mar.
0:33	El mestre deixa un vaixell a sobre de la tela, si pot ser a la part central. En acabar aquest fragment el treu.
0:50	Movem els braços d'un costat a l'altre fent que la tela simuli les onades del mar.
1:06	El mestre deixa un altre vaixell a sobre de la tela, si pot ser a la part central. En acabar aquest fragment el treu.
1:22	El mestre deixa un peix a sobre de la tela, si pot ser a la part central. En acabar aquest fragment el treu.
1:45	Movem els braços d'un costat a l'altre fent que la tela simuli les onades del mar.
1:57	El mestre deixa una estrella a sobre de la tela, si pot ser a la part central. En acabar aquest fragment la treu.
2:05	Aturem el moviment de les onades.
2:17	Movem els braços d'un costat a l'altre cada vegada més lentament, i parem de fer onades coincidint amb el final de la peça.

- I) A mesura que els infants es familiaritzen amb l'activitat, el mestre pot anar delegant a algun d'ells l'entrada i retirada dels objectes. Tan bon punt sigui possible, repartirem diversos peixos i estrelles de manera que la majoria dels alumnes puguin fer sortir almenys un element.
- II) Amb els infants més petits, podem adaptar l'activitat de la manera següent: en comptes de tenir els objectes físics, tenim tots unes imatges dels elements en forma de penjoll (un element a cada penjoll). Per simular les onades, podem simplement balancejar-nos amb el cos i tenir les dues mans a punt per enlairar la imatge de l'element que toca, o podem agafar-nos a la tela amb una sola mà i tenir l'altra a punt per poder agafar l'element corresponent. Per facilitar la recerca de l'element, els podem presentar en ordre i cada vegada que en triem un, el deixem caure per sobre de l'espatlla de manera que ens quedi a l'esquena.

Ramon Casas

Retrat d'Isaac Albéniz

Dibuix (c. 1897-1899)

027630-D

MNAC

6. El ball de Sant Ferriol POPULAR CATALANA

Aquesta dansa té la mateixa tonada que la versió original de El ball del Tururut, un ball que tancava els espectacles de putxinel·lis als Quatre Gats. És per aquest motiu que l'hem escollida com a peça participativa del concert. Ens vol mostrar l'ambient sonor d'aquest esdeveniment tan característic de l'època i que segur que el mateix Picasso va poder viure.

- **Elements musicals:** pulsació, estructura (estrofa i tornada).
- **Materials:** visionat d'un vídeo.
- **Proposta inicial:** hi ha diverses maneres d'aprendre a ballar la dansa en funció de les edats dels alumnes i de les seves capacitats. Podeu veure un exemple de coreografia al següent enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=XGU7AQ5w5YU>

A la taula següent trobareu els passos bàsics de la dansa. Posició inicial: dues fileres d'alumnes enfrontades de manera que cadascú té una parella al davant. Peus junts, braç esquerre a la cintura i braç dret en angle recte amb el dit índex de la mà assenyalant amunt.

(1) Era un pastor que en tenia tres ovelles, era un pastor que tenia un penelló.	Girem sobre nosaltres mateixos seguint la pulsació, si pot ser com si galopéssim, sense desfer la posició inicial. En acabar l'estrofa hem de quedar quiets mirant la nostra parella.
Ara ve Sant Ferriol, ballarem si Déu ho vol; el qui toca el tamborino ha perdut el flabiol.	Obrim i tanquem els braços seguint la pulsació lenta i després fem el mateix més ràpid seguint la pulsació ràpida. Coincint amb <i>-biol</i> (la darrera síl·laba) tornem a la posició inicial.
(2) Jo i el pastor que vivíem d'amorettes; jo i el pastor que vivíem de l'amor.	Ídem estrofa
Ara ve Sant Ferriol, ballarem si Déu ho vol; el qui toca el tamborino ha perdut el flabiol.	Ens tapem i destapem els ulls amb les mans seguint la pulsació lenta i després fem el mateix seguint la pulsació ràpida. Coincint amb <i>-biol</i> tornem a la posició inicial.
(3) Tots en tenim, de picor i de pessigolles, tots en tenim si som vius i no ens morim.	Ídem estrofa

Ara ve Sant Ferriol, ballarem si Déu ho vol; el qui toca el tamborino ha perdut el flabiol.	Allargeum el braç endavant i enrere seguint la pulsació lenta i després fem el mateix seguint la pulsació ràpida. Coincidint amb <i>-biol</i> tornem a la posició inicial.
(4) Bé pots ballar si no tens pa i botifarra, bé pots ballar si no tens per manducar.	Ídem estrofa
Ara ve Sant Ferriol, ballarem si Déu ho vol; el qui toca el tamborino ha perdut el flabiol.	Ens ajupim i ens posem drets seguint la pulsació lenta i després fem el mateix seguint la pulsació ràpida. Coincidint amb <i>-biol</i> tornem a la posició inicial.
(5) No en tastaràs des del nas fins a la boca, no en tastaràs de la boca fins al nas.	Ídem estrofa
Ara ve Sant Ferriol, ballarem si Déu ho vol; el qui toca el tamborino ha perdut el flabiol.	Xoquem les mans amb la parella seguint la pulsació lenta i després fem el mateix seguint la pulsació ràpida. Coincidint amb <i>-biol</i> tornem a la posició inicial.

Nota: La versió del Ball de Sant Ferriol arranjada per Dani Espasa per a aquest concert té una introducció i un interludi instrumental. Proposem quedar-nos quietes en la posició inicial mentre els escoltem.

Com podeu veure, a l'estrofa es manté el moviment i a la tornada es tracta que cada membre de la parella faci el moviment oposat que fa el seu company (és a dir, si un obre els braços, l'altre els tanca, i al mateix temps que el primer els tanca, l'altre els obre) primer seguint la pulsació lenta i després, amb la segona frase, seguint la pulsació ràpida.

- I) Com que la dificultat de la dansa recau en el moviment de la tornada, abans de ballar-la amb l'àudio proposem fer per separat aquestes figures coreogràfiques oposades.
- II) Els moviments de la tornada es poden variar i ajustar a les capacitats dels diferents grups d'edat. Fins i tot podem acordar-los amb els mateixos infants.
- III) En el cas dels infants més petits, podem obviar l'oposició de moviments i fer tots les mateixes figures.

Allegretto

Fa Rem Solm Do7

E - ra un pas - tor que te - ni - a tres o - ve - lles,

Fa Rem Solm Do7

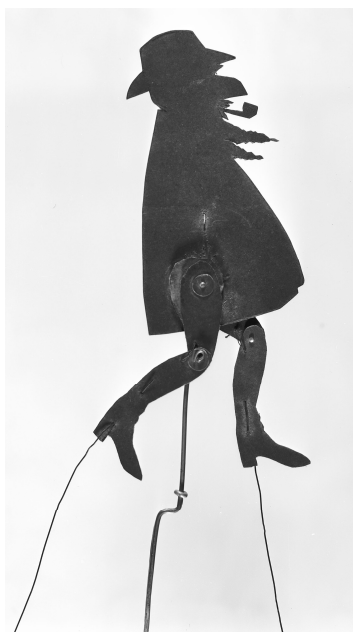
c - ra un pas - tor que te - nia un pe - ne - lló. A - ra

Fa Sib Do Fa

ve Sant Fer - ri - ol, ba - lla - rem, si Déu ho vol; el qui

Fa7 Sib Do7 Fa

to - ca el tam - bo - ri - no ha per - dut el fla - bi - ol.

Ramon Casas (disseny)

Ombres xineses

(c. 1897-1898)

MNAC

Juli Pi

Titella català

O 083 - 253865

MAE

7. Ojos verdes

RAFAEL DE LEÓN, MANUEL QUIROGA I SALVADOR VALVERDE

Ojos verdes és un dels cuplets més famosos del poeta Rafael de León, integrant de la Generació del 27, escrit en col·laboració amb Salvador Valverde i amb música de Manuel Quiroga. Com tots els cuplets, la lletra té una segona lectura. Podria ser que l'autor s'hagués inspirat en el poema «Romance sonámbulo», de Federico García Lorca. Amb aquesta cançó es busca recrear la proximitat del jove Picasso amb la música popular i de cabaret de la Barcelona modernista.

- **Elements musicals:** estructura (estrofa i tornada), melodia acompanyada, expressivitat, context i cultura (el cuplet).
- **Materials:** cintes de ras de colors variats però que n'hi hagi de color verd (cada alumne n'ha de tenir una de cada). Les cintes de color verd han d'anar agafades per un extrem a un penjador de peu o un altre element similar, i han de tenir una llargada considerable.
- **Proposta inicial:** tant amb els més petits com amb els més grans, fem una primera audició pel gust d'escoltar aquest cuplet. Si no donem pistes sobre el títol, podem demanar als petits que esbrinin de quin color parla la cançó, i als més grans que ens expliquin el que hagin entès de la història. També podem preguntar, per exemple, quin és l'instrument que acompanya la veu.

En audicions posteriors, ens distribuïm lliurement per l'espai amb la cinta de colors a una mà (preferiblement la dreta). Esperem a que comenci la cantant.

Lletra recuperada de: <https://www.lettras.com/concha-piquer/1352703/>

Segons s'aprecia, la transcripció de la lletra segueix fidelment la pronúncia de la cantant en comptes de les convencions de la llengua escrita.

Apoyá en el quicio de la mansebía, miraba encenderse la noche de mayo,	A) Amb la cinta dibuixem la melodia de la cançó mentre ens movem lliurement per
---	---

<p>pasaban los hombres y yo sonreía, hasta que en mi puerta paraste el caballo. ¡Serrana! ¿me das candela? Y yo te dije: Gaché, ven y tómalala en mis labios y yo fuego te daré.</p>	<p>l'espai. (Fixem-nos que, tret del sisè, tots els finals de vers són llargs, i per tant ha de quedar reflectit en el moviment de la cinta).</p>
<p>Dejaste el caballo y lumbre te di y fueron dos verdes luceros de mayo tus ojos pa mí.</p>	<p>B) Seguim movent la cinta, amb un canvi de ritme respecte dels versos anteriors, i ens acostem a agafar una cinta verda amb la mà lliure.</p>
<p>Ojos verdes, verdes como l'arbahaca, verdes como er trigo verde, y el verde, verde limón. Ojos verde, verdes con brillo de facas que s'han clavaíto en mi corazón. Pa mi ya no hay soles, luseros ni luna, no hay más que unos ojos que mi vía son. Ojos verdes, verdes como l'arbahaca, verdes como er trigo verde, y el verde, verde limón.</p>	<p>C) Movem la cinta verda seguint la melodia, aixecant-la i fent-la coincidir amb els mots «verde» i «verdes». Al final de la tornada, deixem ràpidament la cinta verda i, des del lloc on ens hem quedat, preparem la cinta de colors.</p>
<p>Vimos desde el cuarto despertar er día, y sonar el alba la torre la vela, dejaste mi brazo cuando amanecía, y en mi boca un gusto de menta y canela. ¡Serrana! para un vestío yo te quiero regalà, y yo te dije: ¡estas cumplío! No me tienes que dar ná.</p>	<p>Repetim les accions d'A.</p>
<p>Subiste al caballo, te fuiste de mí, y nunca otra noche más bella de mayo he güerto a viví.</p>	<p>Repetim les accions de B.</p>
<p>Ojos verdes, verdes como l'arbahaca, verdes como er trigo verde, y el verde, verde limón.</p>	<p>Repetim les accions de C.</p>

<p>Ojos verde, verdes con brillo de facas que s'han clavaíto en mi corazón. Pa mi ya no hay soles, luseros ni luna, no hay más que unos ojos que mi vía son. Ojos verdes, verdes como l'arbahaca, verdes como er trigo verde, y el verde, verde limón.</p>	
--	--

- I) Una vegada els infants s'han familiaritzat amb la cançó, podem esbrinar el significat de la tornada. Parlem de les plantes i fruites que hi surten i busquem imatges o, si pogués ser, portem les plantes a l'aula. Podem també construir la seqüència amb un pictograma, ja sigui amb fotografies o dibuixos, i seguir-la mentre escoltem la cançó.
- II) Amb els infants més grans, podem aprendre algun fragment de la cançó i cantar-la sobre l'enregistrament.
- III) També podem passar a la creació, agafant els quatre primers versos de la cançó per inventar-nos un poema musicat, o buscant altres textos curts que ens parlin de colors (per exemple, el poema «Vistes al mar» de Joan Maragall).

Es creu que aquesta cançó la va estrenar al Paral·lel de Barcelona la cupletista Blanquita Suárez, a qui Picasso va retratar en un quadre que es troba al Museu Picasso de Barcelona.

Pablo Picasso

Blanquita Suárez

Pintura sobre tela (juny - juliol
1917)

MPB 110.013

Museu Picasso de Barcelona

Per saber més d'aquesta artista de cabaret i de l'obra de Picasso us podeu dirigir al següent link del blog del Museu Picasso de Barcelona:

<http://www.blogmuseupicassobcn.org/2013/01/els-habitants-del-museu-blanquita-suarez/>

8. *Vixen's Dream*

CLIFTON WORSLEY

Clifton Worsley (pseudònim de Pere Astort) va ser un compositor català contemporani de Picasso. Va triomfar per la composició de valsos anomenats «Valsos Boston», un estil importat dels Estats Units. Aquesta peça ens vol endinsar en l'ambient de la música de cafè i cabaret de la Barcelona modernista.

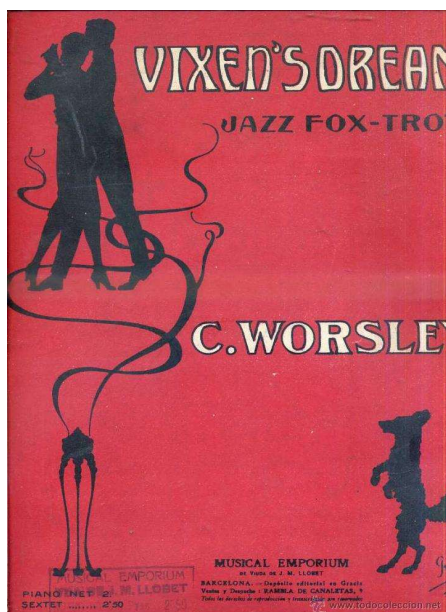
- **Elements musicals:** pulsació, context i cultura (estil foxtrot).
- **Material:** aquesta activitat no necessita material. Per preparar-la, però, recomanem que si el mestre no sap ballar foxtrot, n'apregui algun dels passos bàsics a partir de tutorials *online* (consulteu l'apartat «Enllaços»).

I) <https://www.youtube.com/watch?v=LQCDkaDaMjI>

II) <https://www.youtube.com/watch?v=bQX7rIhQdMM>

- **Proposta inicial:** ballem lliurement, ja sigui individualment, per parelles, o en rotllana.
 - I) Amb els infants més grans, els expliquem en què consisteix un foxtrot i els ensenyem alguns passos bàsics per poder-lo ballar per parelles. A mesura que els nens i nenes s'hi engresquin, podem ensenyar-los més passos de ball.

Dos ballarins de foxtrot a la portada del llibret de partitures de **Clifton Worsley**
Vixen's dream

9. Sonata per a clarinet. III Allegro con fuoco

FRANCIS POULENC

Francis Poulenc i Pablo Picasso van coincidir a París a principis de segle. Els va presentar Misia Sert https://ca.wikipedia.org/wiki/Misia_Sert, una figura de renom de la societat parisenca del moment, mecenes de les arts i model d'alguns pintors de l'època, com Renoir. En terceres núpcies Misia es casà amb el pintor català Josep Maria Sert, de qui agafà el nom.

- **Elements musicals:** estructura (repetició temàtica), melodia, pulsació, tempo.
- **Materials:** tot i que aquesta activitat es pot fer sense material, recomanem utilitzar un element distintiu per al maquinista, com per exemple un barret o un xiulet.
- **Proposta inicial:**
 - 1) Abans de començar cal que ens col·loquem fent un tren, agafant-li preferentment la roba de qui tenim davant. Cal que pactem qui serà el maquinista, i que la rotació d'aquest rol sigui l'excusa per sentir l'obra diverses vegades dins d'una mateixa sessió. El maquinista pot portar un distintiu perquè sigui fàcil d'identificar.

Inici	El tren camina.
0:18	Ens aturem i saludem girant el cap a dreta i esquerra seguint la pulsació.
0:26	Movem el tronc endavant i enrere seguint la pulsació.
1:03	Ens deixem anar del tren i ens movem relaxadament, fent voltes, des de terra... (lliure).
1:42	Tornem a formar un tren i ens agafem a la roba del company de davant.
1:57	El tren camina.
2:09	El tren camina més a poc a poc.
2:14	Ens deixem anar del tren i ens movem relaxadament, fent voltes, des de terra... (lliure).
2:23	Tornem a formar un tren i ens agafem a la roba del company de davant.
2:33	El tren camina.
2:44	Ens aturem i saludem girant el cap a dreta i esquerra seguint la pulsació.
2:59	De puntetes ens deixem anar del tren, i coincidint amb el darrer so caiem a terra.

- II) Podem fer l'esquema de l'audició amb dibuixos de les diferents situacions per les quals passa el tren. També el podem fer a partir de fotografies que el mestre o algun company hagi fet mentre el grup fa l'activitat. Pot ser una bona excusa per parlar dels temes que es repeteixen i de les característiques musicals destacades de cada tema.

- III) Per als infants més petits, possiblement haurem de fer l'activitat amb menys alumnes al tren per tal de poder ajudar qui necessiti arribar a temps al canvi de moviment. D'aquesta manera tindrem també excuses addicionals per repetir l'activitat diverses vegades en una mateixa sessió.

10. Minyoneta (Souvenir de Figueras)

DEODAT DE SEVERAC

Deodat de Severac i Pablo Picasso van coincidir a París i a Ceret. L'artista va ser un gran admirador del músic. El fascinava el món de la sardana i els instruments de la cobla, que va pintar en molts dels seus quadres. Picasso va pintar una caricatura de Severac per a l'exposició de 1951 en honor al compositor que va organitzar el Museu d'art de Ceret. Aquesta sardana va ser composta el 1912 per a piano i violí.

- **Elements musicals:** plans sonors, timbre (violí i piano), pulsació, melodia, context i cultura (la sardana).
- **Materials:** una capa i una imatge d'un violí
http://www.xtec.cat/~gufartes/llicitat%20instruments/corda_fregada/violi.htm

- **Proposta inicial:** ens col·loquem en rotllana i ens agafem amb les mans alçades, com si féssim una sardana. Escoltem la introducció del piano i puntegem la pulsació ara amb el peu dret endavant, ara amb l'esquerre, seguint la melodia del violí. En el moment que el violí no sona, ens quedem quiets. Anem més a poc a poc amb les darreres pulsacions de l'obra, coincidint amb el *ritardando* final.
- l) Una vegada els infants s'han familiaritzat amb la música, es tria un infant fent servir una cançó d'eliminació (*Quatre pedres, Un cigró petit, etc.*). Si ho preferiu, la primera vegada ho pot fer el mestre. Col·locarem la capa al nen i, a l'esquena, li enganxarem la imatge

del violí. Mentre tots ens agafem i fem rotllana per ballar la sardana, el nen o nena escollit s'hi situarà al centre i agafarà les puntes de la capa. En sonar la música, i mentre tots fem la proposta inicial, l'infant protagonista ballarà amb la capa dibuixant amb el cos la melodia del violí i es quedarà quiet quan el violí no soni. Amb l'excusa de fer sortir diferents protagonistes podem sentir l'audició diverses vegades en una mateixa sessió.

- II) Si ho preferim, podem escoltar l'audició dibuixant tots la melodia del violí amb capes, o fent ballar imatges del violí. Amb els més grans podem dibuixar els plans sonors tenint en una mà la imatge del piano i a l'altra la del violí, i movent cada imatge quan correspongui o al mateix temps.

11. *Sonata en Do. III. Sardana* JULI GARRETA

Juli Garreta, originari de Sant Feliu de Guíxols, és considerat com un dels compositors sardanistes més eminents. Amic de Pau Casals i contemporani de Picasso (no tenim informació sobre possibles coincidències en cercles artístics o d'altres), amenitzava al piano les projeccions de cinema mut, dels balls de casino i participava en les tertúlies musicals de Can Rovira. El 1924 Stravinski va sentir una de les seves obres a l'Ateneu barcelonès i en va quedar meravellat.

- **Elements musicals:** melodia, expressivitat, timbre (piano).
- **Materials:** llençol blanc per fer un teatret i papallones (consulteu l'apartat «Enllaços»). També és possible fer ocells de papiroflèxia o amb altres materials

- **Proposta inicial:** El mestre s'amaga darrere del llençol. En començar l'obra, treu per sobre la papallona i la fa volar seguint la melodia i l'expressivitat de l'obra. Si ho creu convenient, pot sortir de darrere de la tela i acostar-se a fer volar la papallona per sobre dels caps dels infants.
- I) Tan bon punt els infants s'hagin familiaritzat amb l'activitat, en petits grups, s'amagaran darrere del llençol i cadascú farà volar una papallona.
 - II) Una altra possibilitat és fer aquesta activitat amb un teatre d'ombres xineses (espectacle recurrent als Quatre Gats, vegeu l'apartat «Enllaços»). El procediment és el mateix, però caldrà que preparem un material adient perquè es pugui veure bé.

12. Pulcinella – Suite Italienne

ÍGOR STRAVINSKI

Aquesta versió per a violí i piano que va arranjar el mateix compositor el 1933 està inspirada en el ballet original estrenat el 1920 a l'òpera de París. Es tracta d'una obra en un sol acte –basada en el personatge de Pulcinella, de la *Commedia dell'arte*– en la qual Picasso va participar dissenyant tant vestuari com decorats. El ballet original suposa l'entrada de Stravinski en la seva segona etapa compositiva, la neoclàssica. (Més informació a <https://ca.wikipedia.org/wiki/Pulcinella>).

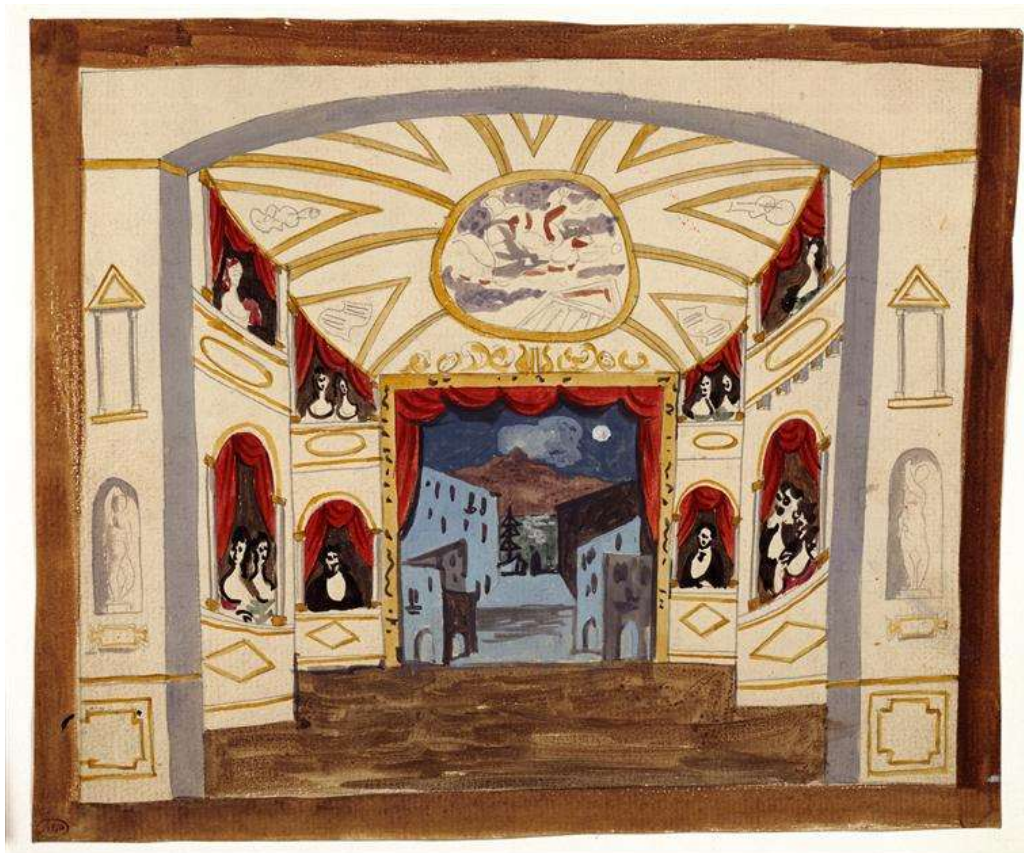
- **Elements musicals:** melodia, estructura (repetició temàtica), pulsació, plans sonors.
- **Materials:** mocadors de colors
- **Proposta inicial:** drets ens agafem de la mà d'un company (un amb la mà dreta i l'altre amb l'esquerra) i amb la mà que ens queda lliure agafem per la punta un mocador. (La mà del mocador hauria d'estar a una alçada propera a les espatlles. Volem simular que som els personatges elegants que va dissenyar Picasso –vegeu l'apartat «Enllaços».) Podem situar-nos fent un tren de parelles, o lliurement per l'espai amb la parella.

Inici	A) Caminem seguint la pulsació. El mocador no es mou.
0:12	B) Ens aturem, ens deixem anar i, agafant el mocador amb les dues mans, ens fem carícies pel cos.
0:27	C) Seguim aturats. Ens agafem les mans com a A i movem el mocador d'un costat a l'altre només amb el canell, seguint la pulsació. Quan es repeteix el tema, fem el mateix però ajupits, per expressar el canvi d'intensitat.
0:42	Fem el mateix que a A (tot i que hi ha part del tema que és diferent).
0:56	Ens aturem, ens deixem anar i ens acostem el mocador a la cara per bufar-lo.
1:24	Seguim aturats. Ens agafem de les mans com a A i movem el mocador rítmicament amunt, avall, endavant, etc.
1:36	Fem el mateix que a A.
1:46	Fem el mateix que a B.
1:57	Fem el mateix que a C i coincidint amb les últimes notes, fem una salutació final.

- I) En funció de l'hàbit d'escolta que tingui cada alumnat, podem fer una primera audició sense la proposta inicial, tan sols escoltant l'obra i fent-los preguntes: en què us ha fet pensar aquesta música? Us imagineu alguna història? Quins instruments heu sentit? Hi havia alguna part que es repetia? A partir d'aquesta conversa, podem ensenyar als infants les imatges que va crear Picasso per al vestuari i els decorats (consulteu l'apartat «Enllaços»).

- II) Podem convidar els infants més grans a crear una nova coreografia per a aquesta obra.

Decorat i vestuari de *Pulcinella*.

13. «Dansa del diable», d'*Història d'un soldat* ÍGOR STRAVINSKI

Aquesta obra teatral per ser «llegida, tocada i ballada» s'estrena el 1918. El llibret, de Charles-Ferdinand Ramuz, està basat en un conte popular rus en què un soldat dóna el seu violí (metàfora de l'ànima) al diable a canvi d'un llibre que prediu el futur. A la peça escollida, el soldat protagonista ha recuperat momentàniament el violí i interpreta una melodia frenètica que fa ballar el diable sense parar, i per tant no li pot tornar a prendre el violí. Al final, la música fa caure el diable a terra extenuat. Picasso i Stravinski van coincidir a principis del segle vint a París, van tenir una bona amistat i una col·laboració fructífera.

- **Elements musicals:** pulsació, intensitat, plans sonors.
- **Materials:** una tela gran de color vermell (que representa el diable) i una bola de paper de diari.
- **Proposta inicial:** drets, agafem la tela envoltant-la. Tingueu en compte que la tela ha de ser prou gran perquè tots els infants del grup hi puguin cabre. Una altra possibilitat és tenir més teles, tot i que no és recomanable en les primeres audicions. És preferible, per començar, fer-ho amb la meitat del grup una vegada i repetir-ho amb l'altra.

En començar a sonar la música, movem els canells seguint la pulsació i en conseqüència movem la tela. L'energia de la música provoca que aquest moviment de canells vagi acompanyat de moviment de genolls, malucs, i altres parts del cos (recordem que aquesta música està creada per fer que el diable no deixi de ballar!). Hi ha dos moments en què la intensitat baixa (del 0:33 al 0:45, i del 1:05 al 1:14). Coincidint amb aquests moments, ens ajupirem i seguirem movent la tela més suaument per sobre del cap. Ens tornarem a posar dempeus al 1:15 i sacsejarem molt fort la tela; i, coincidint amb el final, la llançarem enlaire i la deixarem caure.

- 1) Una vegada els infants s'han familiaritzat amb l'audició, i en funció de les seves capacitats, afegirem un element lúdic a la proposta. Quan tots tinguem agafada la tela, deixarem al centre una bola de paper de diari i procurarem que, fent la mateixa proposta inicial, no ens caigui. Es tracta de mesurar la força amb què fem el moviment i de ser capaços de no deixar-la caure si ve cap al nostre costat. Segons el material de la tela, pot ser molt difícil que no ens caigui la bola de paper, així que podem provar de col·locar-hi altres objectes, com plomes, fulles, una imatge plastificada del diable, etc.

14. «Prestidigitateur chinois», de *Parade* ERIK SATIE

Parade és el títol d'un ballet rus compost per Erik Satie i en el qual Picasso va col·laborar dissenyant els decorats i el vestuari dels ballarins quan es va estrenar, el 1917. La trama està inspirada en els entreteniments de l'època: la música de cabaret parisenca i el cinema mut nord-americà. Aquest tema fa referència a l'espectacle de màgia que munta el personatge principal, que és d'origen xinès.

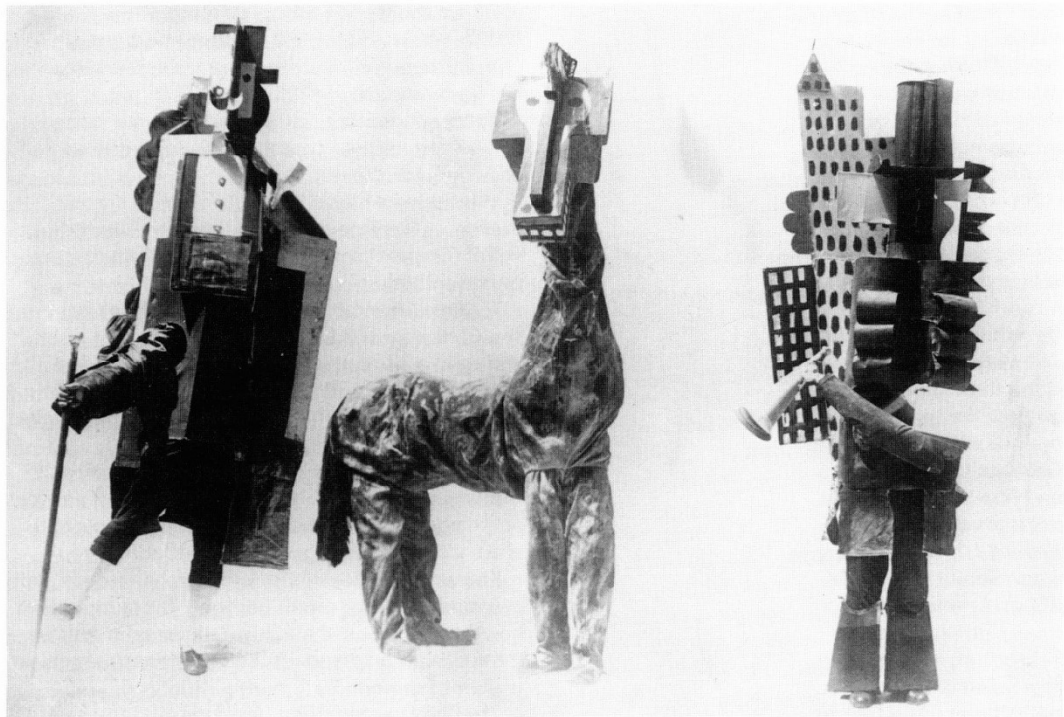
(Podeu consultar el disseny de vestuari de Picasso a l'apartat «Enllaços»)

- **Elements musicals:** pulsació, melodia, expressivitat.
- **Materials:** pot per fer bombolles, titella d'un mag xinès, teatret.
- **Proposta inicial:** muntem un teatret, per exemple tapant un faristol amb una tela. Darrere hi posarem un pot per fer bombolles i un titella del personatge del ballet.

Inici	Surt el mag de darrere del teatret fent passos molt rítmics, seguint la pulsació. Qui el porta du el pot per fer les bombolles amagat i en acostar-se el segon 14 se'l treu i l'ensenya als infants. Delicadament deixa el titella en un lloc del teatret que es vegi.
00:14	Comença a fer bombolles.
00:25	Passa el pot de les bombolles a un infant, aprofitant el pont musical.
00:31	L'infant comença a fer bombolles (des del seu lloc, o pot posar-se dret).
1:07	Passa el pot de les bombolles a un altre infant, aprofitant el pont musical.
1:17	El segon infant comença a fer bombolles (des del seu lloc, o pot posar-se dret).
1:33	El nen/a que tenia el pot el passa a l'adult, que tornarà a agafar el titella i seguint la pulsació de la melodia més rítmica, anirà recollint-ho tot, i dient adéu, tornarà a quedar amagat darrere del teatret.

- I) En les primeres audicions, podem obviar la participació dels infants i fer que sigui el mestre qui faci les bombolles tota l'estona, tot i que haurà de marcar aquests diferents fragments musicals canviant, per exemple, el lloc des d'on fa les bombolles.
- II) Amb infants més grans, o en audicions una vegada els infants s'hagin familiaritzat amb la música, un dels nens i nenes pot assumir el rol del mag i disfressar-se i sortir a saludar els altres alumnes. La resta de la proposta és la mateixa.

Decorat i vestuari de *Parade*

15. «Acrobates», de *Parade*
ERIK SATIE

La vinculació de Picasso amb l'obra i el compositor s'ha explicat a la peça anterior. Aquesta és el número de ballet en què actuen dos acròbates.

- **Elements musicals:** estructura (repetició temàtica), melodia, pulsació.
- **Material:** un acròbata en forma de titella. Ens en podem construir un, per exemple amb un pal de fusta ample i uns gomets, o fent servir la versió original amb el vestuari que Picasso va dissenyar per a aquest ballet (consulteu l'apartat «Enllaços»).

(Font:

<https://monparalel.wordpress.com/tag/pals/>)

- **Proposta inicial:**

Inici	Ens posem l'acròbata al palmell de la mà i el bressolem.
00:03	L'agafem amb l'altra mà i el fem saltar seguint la pulsació sobre la mà que bressola.
00:11	Tornem a bressolar-lo
00:21	Ens puja i baixa pel cos seguint la melodia.
00:35	Sobre el terra, es gronxa seguint la pulsació.
00:48	Ens puja un instant per les cames i, en sentir el tema anterior, torna a balancejar-se per terra.
00:52	El gronxem amb els dits, agafant-lo per la part superior.
01:08	Ens quedem quiets a la pausa. Estirem el dit de la mà que no aguanta l'acròbata, simulant una corda fluixa.
1.14	L'acròbata passa per aquesta corda fluixa molt a poc a poc, seguint la pulsació.
1.35	Fa uns petits salts i canvia de sentit.
1.51	Ens puja de pressa al cap i seguint la pulsació, que es va alentint, va passant per diferents parts del cos
2.19	Torna a fer el mateix que a l'inici fins al segon 11, i acaba parant de cop.

- I) Per als infants més petits, i en primeres audicions, el mestre pot fer la proposta davant d'ells i interactuar-hi agafant-los les mans i posant-los l'acròbata perquè el bressolin, fent-lo saltar pel cap dels nens i les nenes, etc.
- II) Una vegada s'han familiaritzat amb l'obra, podem preparar una corda fluixa a l'aula (podem lligar un cordill a dues cadires deixant prou espai perquè tothom pugui posar el seu titella). Farem la mateixa proposta anterior però tant en el moment de gronxar l'acròbata (00:52) com en el de passar per la corda fluixa (1.14) ens trobarem tots on l'haguem instal·lat. Per tal d'arribar-hi a temps, cal anticipar aquest moment.

Pablo Picasso

Arlequí

Oli sobre tela (1917)

MPB 10.941

Museu Picasso de Barcelona

Léonide Massine era ballarí i coreògraf de la companyia dels Ballets Russos. Va coincidir amb Picasso a *El sombrero de tres picos* i a *Parade*. Picasso el va immortalitzar en aquest retrat. Per saber-ne més us podeu dirigir al següent link del blog del Museu Picasso de Barcelona:

<http://www.blogmuseupicassobcn.org/2014/02/habitants-del-museu-leonide-massine-larlequi-de-picasso/>

16. Suite per a violí, clarinet i piano. Obertura DARIUS MILHAUD

Darius Milhaud va formar part del famós «Grup dels Sis» (un grup de compositors francesos de principis del segle XX integrat per Auric, Durey, Honegger, Poulenc, Tailleferre i el mateix Milhaud). Va coincidir amb Picasso a París i li va encarregar el disseny del teló de fons d'un dels seus ballets, *Le train bleu*. Aquesta suite per a violí, clarinet i piano combina ritmes sincopats de jazz, melodies populars, un tango, etc. S'hi nota la influència brasilera, ja que Milhaud va viure dos anys al Brasil.

- **Elements musicals:** ritme sincopat/*ostinato*, melodia acompanyada, acords.
- **Materials:** partitura de l'obra.
- **Proposta inicial:** ens col·loquem en cercle (drets o asseguts, segons preferim) i demanem als infants que ens imitin:

Inici	(compassos 1-7)	Piquem l' <i>ostinato</i> de la mà esquerra del piano (ritme sincopat) amb dos dits sobre el palmell de la mà
0:10	(compassos 8-9)	Escoltem aquest fragment en què no sona el ritme sincopat
0:16	(compassos 10-15)	Piquem l' <i>ostinato</i> amb dos dits sobre el palmell de la mà
0:27	(compassos 16-29)	Escoltem aquest fragment en que no sona el ritme sincopat
0:54	(compassos 30-46)	Piquem l' <i>ostinato</i> amb dos dits sobre el palmell de la mà
1:24	(compassos 47-48)	Escoltem aquest fragment en que no sona el ritme sincopat

Parlem sobre el que hem fet. Intentem que els infants pensin en el moment en què picàvem amb els dits. Els ensenyaem que és un ritme sincopat i repetim l'activitat. Si el mestre ho considera, pot deixar que aquesta vegada siguin els nens i nenes qui liderin l'activitat i així podrà observar si són més o menys capaços de sentir la síncope.

- I) Passem a treballar la partitura (la trobareu a l'apartat «Enllaços»). La projectem i l'anem seguint mentre l'escoltem. Abans de començar podem demanar als alumnes que identifiquin els fragments de l'*ostinato*. Podem veure que aquest ritme apareix a la mà esquerra (clau de fa) del piano de manera intermitent. Podem anar filant més prim i veure que es tracta d'un acord, que es repeteix en la mateixa seqüència diversos compassos. L'escoltem, i mentre alguns infants assenyalen el ritme sobre la partitura els altres el piquen. També podem agafar instruments melòdics (preferiblement de placa) i interpretar les notes del baix de cadascun dels acords a ritme mentre sona l'obra.

- II) Anem més enllà i passem a la creació. Prenem aquest ritme com a base i a partir d'aquí, en grups petits, creem la nostra obra. Podem fer servir instruments, estris sonors, o el propi cos o la veu. Una vegada haguem tingut temps de consensuar i assajar la nostra música, farem un concert final.

1. Ouverture

(1892—1974)

Vif et gai

Violon

Clarinette*
en Do

Vif et gai

Piano

The first system of the score consists of three staves. The top staff is for Violon, the middle for Clarinette* en Do, and the bottom for Piano. The tempo is marked 'Vif et gai'. The Piano part is highlighted with a red border. The music is in 2/4 time and features a key signature of one sharp (F#).

The second system of the score continues the three staves. The Piano part is highlighted with a red border. The music continues with similar rhythmic patterns and melodic lines.

The third system of the score continues the three staves. The Piano part is highlighted with a red border, and the entire system is highlighted with a blue border. The music concludes with a final chord in the Piano part.

System 1 of a musical score. It consists of four staves. The top two staves are vocal lines with lyrics. The bottom two staves are piano accompaniment. The bass line of the piano accompaniment is highlighted with a red rectangular box.

System 2 of a musical score, continuing from the first system. It consists of four staves. The bottom two staves are piano accompaniment, with the bass line highlighted by a red rectangular box.

System 3 of a musical score. It consists of four staves. The top two staves are vocal lines. The bottom two staves are piano accompaniment. A large blue rectangular box highlights the entire system. Within this system, the first few notes of the bass line in the bottom-most staff are highlighted with a red rectangular box.

The first system of the musical score consists of four staves. The top staff is a single treble clef staff with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature. It contains a melodic line with eighth and sixteenth notes. The second staff is a single treble clef staff with a key signature of one sharp and a common time signature, containing a melodic line with eighth notes and rests. The third and fourth staves are a grand staff (treble and bass clefs) with a key signature of one sharp and a common time signature. The third staff contains a piano accompaniment with sixteenth-note patterns, and the fourth staff contains a bass line with eighth notes. A dynamic marking 'p' is present in the second measure of the second staff.

The second system of the musical score consists of four staves. The top staff is a single treble clef staff with a key signature of one sharp and a common time signature, containing a melodic line with eighth notes and rests. The second staff is a single treble clef staff with a key signature of one sharp and a common time signature, containing a melodic line with eighth notes and rests. The third and fourth staves are a grand staff (treble and bass clefs) with a key signature of one sharp and a common time signature. The third staff contains a piano accompaniment with sixteenth-note patterns, and the fourth staff contains a bass line with eighth notes. A dynamic marking 'p' is present in the first measure of the top staff.

The third system of the musical score consists of four staves. The top staff is a single treble clef staff with a key signature of one sharp and a common time signature, containing a melodic line with eighth notes and rests. The second staff is a single treble clef staff with a key signature of one sharp and a common time signature, containing a melodic line with eighth notes and rests. The third and fourth staves are a grand staff (treble and bass clefs) with a key signature of one sharp and a common time signature. The third staff contains a piano accompaniment with sixteenth-note patterns, and the fourth staff contains a bass line with eighth notes. A dynamic marking 'p' is present in the first measure of the top staff.

System 1 of a musical score. It consists of four staves. The first three staves are enclosed in a blue rectangular box. The fourth staff, which is a bass line, has a red rectangular box highlighting a specific measure. The music is in a key with one sharp (F#) and a 3/4 time signature. The first three staves contain complex melodic and harmonic lines, while the fourth staff provides a steady bass accompaniment.

System 2 of the musical score, consisting of four staves. The bottom staff (bass line) is highlighted with a red rectangular box. The music continues with similar melodic and harmonic patterns as in the first system, with the bass line providing a consistent accompaniment.

System 3 of the musical score, consisting of four staves. The bottom staff (bass line) is highlighted with a red rectangular box. The music continues with similar melodic and harmonic patterns as in the first system, with the bass line providing a consistent accompaniment.

The first system of the musical score consists of four staves. The top two staves are vocal lines with lyrics. The bottom two staves are piano accompaniment. The bass line of the piano accompaniment is highlighted with a red rectangular box.

The second system of the musical score consists of four staves. The top two staves are vocal lines with lyrics. The bottom two staves are piano accompaniment. The bass line of the piano accompaniment is highlighted with a red rectangular box.

The third system of the musical score consists of four staves. The top two staves are vocal lines with lyrics. The bottom two staves are piano accompaniment. The bass line of the piano accompaniment is highlighted with a red rectangular box. A blue rectangular box highlights a specific melodic phrase in the upper vocal line and the corresponding piano accompaniment.

17. *Le temps de cerises* ANTOINE RENARD

Le temps des cerises és una cançó emblemàtica de l'esquerra francesa que es cantava en aquella època als cabarets de París que freqüentava Picasso.

Segons la Viquipèdia, «les cireres evocuen diferents coses. D'una part, recorden, pel color, la sang i la bandera vermella, lligats entre altres a la comuna, cosa que fa que la cançó continuï encara ara associada a la idea de llibertat, de solidaritat, i de resistència de cara a l'opressió. D'altra banda, les cireres remetent al sucre i a l'estiu, i per tant a un context alegre i fins i tot festiu. Així la cançó vehicula una certa nostàlgia i una certa idea d'alegria popular».

- **Elements musicals:** melodia acompanyada, pulsació, veu humana (masculina a l'àudio i femenina al concert).

- **Materials:** aquesta activitat no necessita material.
 - **Proposta inicial:** ens col·loquem en rotllana drets. En sonar la música, seguim la pulsació amb el cos i ballem. En sentir la veu, aturem el moviment dels peus i anem movent les mans amb els palmells ben oberts mirant endavant, dibuixant la melodia (molt probablement mourem tot el tronc). Quan s'acaba la intervenció de la veu, reprenem el moviment de tot el cos i deixem descansar els braços. De seguida torna a intervenir la veu, i, coincidint amb el temps fort al segon 59, comencem a picar de mans a un costat i a l'altre seguint la pulsació. En el moment que sona només l'acompanyament, ballem lliurement per l'espai. A mesura que s'acosta el minut 2.26, en què torna a intervenir la veu, ens anem col·locant a lloc per tornar a picar la pulsació a un costat i a l'altre. En els últims segons de la cançó tant el volum com la velocitat comencen a disminuir indicant que s'acaba. En conseqüència, anirem disminuint nosaltres també la intensitat i el tempo amb què piquem de mans.
- l) A mesura que creiem que els infants ho poden fer, els demanem que, per parelles, creïn una seqüència de quatre o vuit pulsacions amb les mans (per exemple: piquem de mans, piquem mans dretes, piquem mans esquerres i piquem als genolls). Amb els més petits, el mestre els en pot suggerir una. Tornem a repetir la proposta inicial però en comptes

de picar de mans a un costat i a l'altre a partir del segon 59, piquem la seqüència que hem consensuat amb el company. La resta de la proposta es manté igual.

- II) La darrera innovació de la proposta consisteix a fer també per parelles l'inici de la cançó. Aquesta vegada ens col·loquem en dues files encarades, amb la parella amb què compartirem part de l'activitat al davant. Hem de mantenir una distància que ens permeti agafar-nos les mans. Comencem els primers segons amb les mans i els braços al costat del cos, balancejant-nos suaument amb els primers sons de l'acompanyament. En començar la veu, ajuntem els palmells de les mans amb la parella que tenim davant i un dels dos decideix com dibuixa la melodia i l'altre el segueix sense deixar de tenir contacte amb les mans. (Haurem acordat prèviament qui serà el que seguirà i qui el que decidirà els moviments). La resta segueix la primera proposta, només que quan torni a començar la veu al minut 2:26 tornarem a col·locar-nos en fileres en comptes de fent un cercle.

Professorat

Per saber-ne més

Una mica de...

Els protagonistes: músics, instruments i ballarins. Els voleu conèixer?

Xavi Castillo
Pau Figueres
Ana Fernández
Dani Espasa

Pablo Picasso
Tres músics
Oli sobre tela (1921)
55.1949
MoMA

Dani Espasa: piano i acordió

Nascut a la Canonja, va estudiar piano als conservatoris de Tarragona i Barcelona, i arquitectura a la UPC de Barcelona. Ha treballat com a compositor, pianista i director musical de teatre, dansa i televisió. A més de ser productor i compositor de diversos discos de Lúcia Pujol, també és director musical, pianista i acordionista de Maria del Mar Bonet. Des del 2003 és pianista i clavecinista col·laborador de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya. Després de completar els estudis de clavecí i baix continu, inicia una intensa activitat en grups de música barroca, renaixentista i medieval. Des del 2005 és director de l'orquestra barroca Vespres d'Arnadí. Actualment és professor d'Improvisació i de Música de cambra a l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC).

Pablo Picasso

El piano

Pintura sobre tela (1968)

MPB 70.472

Museu Picasso de Barcelona

Xavi Castillo: clarinet i clarinet baix

Nascut a Badalona, obtingué el títol superior de clarinet al Conservatori Superior de Barcelona i la diplomatura de Magisteri, especialitat Musical, a la Universitat de Barcelona.

Ha rebut consells de clarinetistes com Michel Lethiec, José Luis Estellés, Michel Arrignon, Wolfgang Meyer...

Ha col·laborat en diferents agrupacions de cambra i simfòniques, com el Grup Instrumental Barcelona 216, l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya, l'Orquestra del Gran Teatre del Liceu, l'Orquestra del Teatre Lliure, l'Orquestra Nacional d'Espanya...

Com a solista ha estrenat diverses obres, com el *Concert per a Clarinet i Banda*, de Miquel Roger, i també ha participat en nombrosos enregistraments.

Actualment és professor de clarinet al Conservatori Professional de Badalona i de Clarinet i Clarinet baix a l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC).

Pablo Picasso

Home amb clarinet

Pintura sobre tela (1911-12)

INV. Nr. 710 (1982.35)

Museo Thyssen-Bornemisza, Madrid

Pau Figueres: guitarra

Nascut a Barcelona, és un guitarrista que aborda la música des de múltiples angles i conceptes interpretatius, ja que entén i estudia la guitarra com un instrument transversal. Es mou en molts estils i gèneres musicals, sempre buscant aportar sonoritats guitarrístiques de qualitat i idees creatives. Des de la música clàssica fins al jazz modern i el pop, sent un gran respecte i una gran admiració per tots els estils. La seva música original és reflex i resultat dels diferents enfocaments que fa de la guitarra i de la música.

Ha estudiat guitarra clàssica des dels vuit anys i fins a finalitzar la carrera a l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC).

Ha treballat amb múltiples artistes, entre els quals destaquen Alfons Villalonga, Lúcia Pujol, Lluís Llach, Sílvia Pérez Cruz, Tal Ben Ari...

Pablo Picasso

Guitarra

Escultura (1912)

640.1973

MoMA

Ana Fernàndez: violí i veu

Graduada superior a l'Escola Superior de Música de Catalunya en violí clàssic.

Com a intèrpret, actualment destaca la seva feina en projectes de diferents registres musicals com orquestres simfòniques, musicals al Teatre Nacional de Catalunya o grups de pop. Treballa com a violinista i cantant en estudis de gravació per diferents artistes, series i programes de TV3. Així com també, treballa en el món del doblatge de cinema per companyies com la Fox, Universal Studios i Disney.

Pablo Picasso

Violí i raïm

Oli sobre tela (1912)

32.1960

MoMA

Olga Lladó: ballarina

Nascuda a Barcelona i titulada per l'Institut del Teatre en l'especialitat de dansa contemporània, la seva formació també inclou la dansa clàssica i el jazz. Ha rebut classes amb destacats noms de la creació nacional com Àngels Margarit, Enrique Cabrera, Roberto Oliván, Víctor Ullate i Daniel Abreu. Com a ballarina ha format part de les companyies Aracaladanza, Pla B i Umma Umma Dance, entre d'altres. I com a creadora, ha coreografiat el seu primer muntatge, *Symbiosis* (2011), al costat de Almu Lúa. El 2008, Olga Lladó va quedar finalista en la XII Convocatòria Nacional de Dansa «Ciutat de Castelló», on va rebre quatre beques que li van permetre continuar la seva formació en companyies del país.

Pablo Picasso

Ballarina

Litografia (1954)

108.1955

MoMA

Retrats. Picasso va dibuixar a alguns dels compositors amb qui va col·laborar

PABLO PICASSO

1. Retrat de Deodat de Severac
2. Retrat d'Erik Satie

3. Dos retrats d' Ígor Stravinski

4. Retrat de Manuel de Falla

Professorat

Què vol dir escoltar

Què vol dir escoltar

Escoltar és parar atenció a alguna cosa, normalment a alguna cosa que està sonant.

Cada espècie animal té unes capacitats auditives concretes, les que necessita per desenvolupar-se en el seu entorn, i dins aquestes capacitats es pot escoltar amb diferents nivells d'intensitat.

Així solem diferenciar sentir d'escoltar. «Sentir» és el que fem quan escoltem amb intensitat baixa, quan podem estar envoltats de so i ni ser-ne conscients. «Escoltar» és el que fem quan parem atenció perquè volem aprendre, respondre, entendre, arxivar, recordar, reviure, etc. el que escoltem. La intensitat de l'escolta, la capacitat d'escoltar, és educable i la podem treballar, i la música és realment indicada per fer-ho.

Per escoltar en alta intensitat, igual que per fer silenci, es necessita una gran activitat i concentració. L'escolta i el silenci no solen ser passius, ja que només els aconseguim si realment ho volem.

El so sempre és una vibració i per sentir-lo ens ha d'entrar a dins a través de l'oïda. La música és una obra d'art que se'ns fica a dins, són vibracions que podem percebre per tot el cos.

Als concerts de L'Auditori ens proposem que sigui difícil deixar d'escoltar i que, en el terreny personal, tinguem la capacitat d'escoltar amb obertura i respecte.

Per això, aprofitant l'assistència als concerts, us convidem a parlar especialment de l'escolta i a practicar-la conscientment.

Materials

Materials editats del concert

Programa de mà

El programa de mà, dissenyat per la il·lustradora Carmen Queralt, està fet mitjançant la tècnica del *collage* que Picasso va emprar en diverses de les seves obres. El collage es fa servir en pintura i consisteix a enganxar trossos de materials diversos, com ara paper, roba o fotografies, al damunt d'un suport. Si us hi fixeu, les figures que la Carmen "retrata" al tríptic, estan totes fetes a base de retalls de paper.

Us podeu descarregar el programa de mà aquí:

<https://view.joomag.com/programa-de-m%C3%A0-pica-so-progma-picasso/0115329001493290935?short>

Cadascuna de les figures del programa va acompanyada d'un número (algunes de més d'un). Els números corresponen a les obres del repertori. Un cop heu assistit al concert, podeu identificar les obres segons els dibuixos / personatges? Cada obra es relaciona amb un element escènic, un instrument protagonista o bé una de les propostes didàctiques del dossier. Aquí us donem algunes pistes:

NÚMERO 1: Durant la *Nana* de Falla, la primera obra del concert, la ballarina, vestida de Pulcinella, surt de la capsa.

NÚMERO 2: Durant el Tango d'Albéniz, la segona obra, es projecten unes animacions a la pantalla i la figura central de les animacions és el personatge que s'identifica al programa amb el nº 2.

NÚMERO 3: a la *Dansa del diable* de Stravinski, la ballarina fa una coreografia amb unes carioques similars a les que veieu dibuixades al programa de mà, al costat del número 3.

NÚMERO 4: el 4 senyala la guitarra, instrument protagonista de la quarta peça del repertori, les *Guajiras de Lucía*.

NÚMERO 5 I 13: el violí és el solista a *Minyoneta* de Deodat de Séverac, la cinquena peça que sentireu al concert, així com també al Pulcinella de Stravinski, que sonarà en 13 lloc.

NÚMERO 6: la sisena obra, un fragment d'una sonata de Poulenc, està protagonitzada pel clarinet.

NÚMERO 7: durant la setena obra del repertori, la *Danza* de Granados, la ballarina fa una coreografia amb una bola de vidre, representada al programa de mà al costat del número 7.

NÚMEROS 8, 11 I 15: són les tres obres del repertori (Satie, Garreta i Clifton Worsley) on el piano té un paper rellevant.

NÚMERO 9: el número nou assenyala la partitura de Milhaud i s'hi pot veure l'obstinat que els vostres alumnes hauran après a picar abans del concert.

NÚMERO 10: el deu marca un dels personatges que canta i és que la veu és la protagonista de la desena obra del repertori, els *Ojos verdes*, on sonarà acompanyada per la guitarra.

NÚMERO 12: marca la incorporació d'un nou instrument sobre l'escenari, el clarinet baix, que apareix a la dotzena obra que sentireu al concert, la *Danza de la molinera* de Falla.

NÚMERO 14: al catorzè tema, el *Ball de Sant Ferriol*, cantarem tots junts amb els músics acompanyats per diversos instruments d'entre els que destaca l'acordió.

NÚMERO 16: el número setze està situat al costat d'un acròbata que passeja per un fil, com l'acròbata que haureu creat a les vostres aules per treballar la obra de Satie.

NÚMERO 17: la ballarina, Pulcinella, es torna a ficar a la capsa per tancar el concert, durant *Le temps des cerises*.

Materials

Enllaços

Enllaços relacionats

Web	Contingut
https://play.spotify.com/user/museo_picasso_malaga	Llista d'spotify amb músiques relacionades amb Picasso seleccionades pel Museu Picasso de Màlaga.
https://www.youtube.com/watch?v=VtOZLIUTPfQ	Vídeo promocional amb alguns fragments del concert.
http://www.museupicasso.bcn.cat	Museu Picasso de Barcelona
http://www.bcn.cat/museupicasso/ca/picasso/cronologia.html	Cronologia interactiva de Picasso, per als mestres.
http://www.blogmuseupicassobcn.org/2014/11/coneixes-els-habitants-del-museu-picasso/	Els habitants del Museu Picasso (blog)
https://ca.wikipedia.org/wiki/Ballets_Russos	Més sobre els Ballets Russos
http://www.vespresdarnadi.com/ca/orquestra/direccio	Més sobre Dani Espasa.
http://www.paufigueres.com/es/bio/	Més sobre Pau Figueres.
ESMUC- Xavier Castillo	Més sobre Xavi Castillo.
http://www.danza.es/multimedia/biografias/olga-llado-valls	Més sobre Olga Laldó.

Proposta	Web	Contingut
1	https://es.wikipedia.org/wiki/El_sombrero_de_tres_picos http://elretohistorico.com/desenrollando-a-picasso/picasso-el-sombrero-de-tres-picos/	Informació, vestuari i decorats de <i>El sombrero de tres picos</i> dissenyats per Picasso.
2	http://granados.paeria.cat/ Fons Enric Granados - Arxiu Museu de la Musica de Barcelona (bcn.cat) http://www.bnc.cat/Exposicions/Granados	<p>L'any 2017 es commemoren els 150 anys del naixement d'Enric Granados. Aquest web recull l'agenda de l'Any Granados.</p> <p>El fons Enric Granados està al Museu de la Música de Barcelona.</p> <p><i>Granados?</i> Exposició sobre Enric Granados. Biblioteca de Catalunya (15.11.2016 – 14.01.2017).</p>
3	http://museunacional.cat/ca/ramon-casas-i-les-ombres-xineses-dels-quatre-gats-bohemia-i-imaginari-popular http://blog.museunacional.cat/ramon-casas-i-les-ombres-xineses-dels-quatre-gats-bohemia-i-imaginari-popular/ http://www.4gats.com/historia/	<p><i>Ramon Casas i les ombres xineses d'Els Quatre Gats. Bohèmia i imaginari popular.</i> Exposició temporal i blog del MNAC (30.06.2016 – 19.02.2017)</p> <p>Els Quatre Gats. Restaurant històric.</p>
4	https://www.youtube.com/watch?v=LQC DkaDaMjI https://www.youtube.com/watch?v=bQX 7rlhQdMM	Tutorials per aprendre alguns dels passos bàsics del foxtrot.
5	https://ca.wikipedia.org/wiki/Pulcinella	Informació, vestuari i decorats de <i>Pulcinella</i> dissenyats per Picasso.
6	https://ca.wikipedia.org/wiki/Histoire_du_Soldat	Més informació sobre <i>Història d'un soldat</i> .

Proposta	Web	Contingut
7	https://ca.wikipedia.org/wiki/Parade_(Satie)	Informació, vestuari i decorats de <i>Parade</i> dissenyats per Picasso.
8	https://www.youtube.com/watch?v=sTXxxkVLx2I .	Partitura animada de l'obra. Caldrà tallar quan s'acabi l'obertura.
9	https://fr.wikipedia.org/wiki/Lapin_Agile	Més informació sobre el cabaret parisenc <i>Au Lapin Agile</i> .

Materials

A més a més

Altres materials

Llibres	Contingut
Durán, F. <i>Petita història de Picasso</i> . Editorial Mediterrània, Barcelona, 1985.	Biografia de Pablo Picasso il·lustrada per Pilarín Bayés.
Pampoude, P. <i>Un circ fantàstic: Picasso</i> . Edhasa, Barcelona, 1986.	Conte creat a partir d'una selecció d'obres de Picasso

Discografia	Contingut
<i>Picasso y la Música</i> . Columna Música. Ref. 1CM0192	Repertori musical d'autors relacionats amb la vida de Picasso, interpretats per una soprano i un pianista.

L'AUDITORI
AUDITORI.CAT

**LEPANT 150
08013
BARCELONA**

**93 247 93 00
INFO@AUDITORI.CAT**

SEGUEIX-NOS

    @auditoribcn

 L'Auditori Barcelona

L'AUDITORI ÉS UN CONSORCI DE

AMB EL SUPORT DE

PRINCIPALS MITJANS PATROCINADORS

LA VANGUARDIA

**CATALUNYA
RÀDIO**